Met de taalgids van het LAKS is niet veel mis

Posted on 19 april 2023 by Paul Verburgt

Grote opwinding de afgelopen week toen scholierenclub LAKS een taalgids publiceerde. Die zou moeten bijdragen aan een *inclusiever* schoolklimaat waarin elke leerling gelijk is. Woorden doen ertoe en voor je het weet sluit je mensen uit, aldus het LAKS in het voorwoord.

Eigenlijk een beetje afgezaagd, meer van hetzelfde en al zo vaak gehoord. Maar nee hoor. Alsof de laatste dam tegen het wassende woke-isme was doorgebroken! Twitter trok krom van boosheid. Dit land is gedoemd! Het onderwijs gaat naar de Filistijnen!

Dat universiteiten zijn vergeven van wokianen, dat Politie en Defensie zich uitputten in hypercorrect eigentijds gedrag en taalgebruik, dat musea en podia op woke-juistheid worden beoordeeld en gesubsidieerd, het valt kennelijk in het niet bij een scholierenorganisatie die een taalgidsje publiceert.

Landelijk Aktie Komitee Scholieren

Wat is LAKS en wat staat er in die gids? U weet het natuurlijk, maar het is onzeker of de meeste boeh!-roepers zich erg hebben verdiept. Ik leg het daarom even uit.

LAKS is het Landelijk Aktie Komitee Scholieren, opgericht in – dat kun je aan de spelling wel zien – de jaren 80 van de vorige eeuw. De club vertegenwoordigt aangesloten leerlingenraden van scholen voor voortgezet onderwijs, van vmbo tot gymnasium. Het voortgezet onderwijs is enorm omvangrijk. Niet minder dan 1 miljoen tieners zitten op een middelbare school; dat is 1 op de 17 inwoners van ons land.

Begonnen als een echte vakbond die de rechtspositie van leerlingen wilde verbeteren, is het LAKS uitgegroeid tot een brede belangenbehartiger voor scholieren in het voortgezet onderwijs.

Het ontvangt een bescheiden subsidie van het ministerie van OCW en deelt zijn ondersteuning met een vergelijkbare organisatie voor studenten in het MBO, JOBmbo.

LAKS is bekend van zijn protesten tegen de toetscultuur in het voortgezet onderwijs en van zijn klachtenlijn in examentijd.

Uitnodigend stuk

De taalgids is een documentje van 47 pagina's, gelikt vormgegeven, korte tekstjes met een grote regelafstand. Een uitnodigend stuk. Prima geformuleerd, toegankelijk en – je verwacht het niet – nergens drammerig, gelijkhebberig of verwijtend.

Soms is het een tikje belerend, maar misschien is dat gezien de enorme variëteit van de leerlingenpopulatie in het voortgezet onderwijs nog niet eens zo gek. Voor de misantropen die denken dat de wereld gedoemd is, te beginnen in het onderwijs, een opsteker.

Beleidstaal

Het boekje maakt een onderscheid tussen *taal in beleid* en *taal in de school en in de*

klas. Voor beleidsmakers heeft het LAKS 11 tips, let op: geen gebods- of verbodsbepalingen, maar tips. Kom daar eens om in andere sectoren van de samenleving.

Voorbeeld: gebruik het woord *studierichtingen* als onderscheidend criterium in het onderwijs en niet het *niveau* van de opleiding. Daarmee vermijd je dat je de bevolking classificeert in een hoog- en een laagopgeleid deel.

Goed punt, recent nog eens onderstreept toen bleek dat veel BBB-stemmers niet alleen oud (ook al een *vox mala* van jewelste), maar ook laagopgeleid zijn. Voor menig hoogopgeleide einde verhaal: BBB'ers zijn *losers*. Bovendien, erkende anti-wokianen als Marianne Zwagerman (en rekent u mij er ook maar toe) zijn fervent pleitbezorger van het schrappen van de incriminerende term 'laaggeschoold'.

Doubleren

En zo geeft de taalgids meer tips. *Studenten* in plaats van *leerlingen* als het om het MBO gaat, wie kan zich aan deze tip storen? Bijna overbodig, want vaak al normaal taalgebruik.

Je kunt er over strijden of *zittenblijven* nou zo'n negatieve ondertoon heeft, maar *doubleren* is ook goed en het blijft – om eens een genderspecifiek woord te gebruiken – klote als je een jaar moet overdoen.

Zwarte scholen? Als kleur er niet toe doet, zwijg er dan over. Gehandicapte leerling of een scholier met ADHD? Liever leerling (student) met een beperking. En zo verder. Je moet wel een enorme scherpslijper zijn om je aan deze onschuldig tips te storen, laat staan daar de victorie van de wokianen in te zien.

Brandweerkracht

Is deel 2 van de taalgids van het LAKS dan misschien 'fout'? Aan het aantal tips kan het in elk geval niet liggen: 6.

Ook inhoudelijk is het voor het grootste deel erg gematigd. *Docent*, *directeur*, *schoolleider*, bruikbaar voor mannen en vrouwen. Ook niet erg revolutionair. Namen van beroepen waarvoor wordt opgeleid, 'ontgenderen' zoals brandweerkracht in plaats van brandweerman.

Daar kun je je over opwinden, maar dan heb je de laatste decennia kennelijk niet gehoord dat *bewindsman* en *bewindsvrouw* zijn vervangen door *bewindspersoon* en dan heb je het toch over een woke-technisch onverdachte omgeving!

Weeïg

Het label *excellente school* vindt het LAKS maar niks en gelijk hebben ze. Het was waarschijnlijk goed bedoeld, maar het is nu een bordje op de voordeur, vooral om de marketing van de school te bedienen. Een stelling die breed in het onderwijs wordt gedragen.

Weeïg is zonder twijfel de tip om – ik zeg het in mijn woorden – iedereen te complimenteren en uitblinkers niet extra lof toe te zwaaien. Het is de wereld van de HR-managers en coaches: iedereen is getalenteerd. Dat is niet zo en als je dat niet zegt, kweek je medewerkers en burgers die altijd teleurgesteld zullen raken. Tere zieltjes die niet tegen kritiek kunnen.

Jongens en meisjes

Blijven over 2 tips die beogen scholieren en studenten in een soort *safe space* onder te brengen. Je zou ze niet meer moeten aanspreken als *jongens en meisjes*, maar als leerlingen of klas. Want stel dat er iemand is die zich niet identificeert als jongen of meisje.

Hier lijkt het LAKS in het vaarwater te zijn gekomen van wokiaanse zeloten die alles letterlijk nemen en kennelijk denken dat een docent die leerlingen begroet met 'goedemorgen jongens en meisjes' een sekse-specifieke uitspraak doet. Wat een onzin, het is volkomen neutraal, niet veel anders dan het 'hooggeëerd publiek' dat een circusdirecteur naar de tribunes roept. Jammer, want het geeft de taalgids een sektarische gloed geeft die ze niet verdient. Het was in elk geval de trigger voor het gros van de boze twitteraars.

Dat geldt ook voor de gewenste verbanning van *eurocentrische* begrippen als Gouden Eeuw en woorden die 'de complexiteit van de geschiedenis' ontkennen zoals *slaaf* in plaats van *tot slaaf gemaakte*. Ik zou als LAKS al blij zijn als deze onderwerpen door bevoegde docenten werden onderwezen, waarbij ik – wat ze kennelijk niet aandurfden – ook maar even de Tweede Wereldoorlog en de Jodenvervolging zou noemen.

Hoe het ook zij, deze taalgids mist misschien acute noodzaak en origineel is het allemaal ook niet, maar los van die gender- en eurocentrische items is het een stapeltje tips waar je best wat aan hebt en waar niemand zijn (haar) handen aan kan openhalen. De ophef was dan ook overbodig en lijkt vooral een Pavlov-reactie te zijn. Woke = woef!

Protestbijeenkomst

Als de ophefmakers zich eens echt druk willen maken over het onderwijs, dan heb ik wel een paar onderwerpen:

- Het docententekort waardoor leerlingen geen les krijgen of het moeten doen met invallers en onbevoegden
- De sterk dalende kwaliteit van het onderwijs waardoor bijvoorbeeld 25% van de leerlingen als functioneel analfabeet het voortgezet onderwijs verlaat.
- Het voortdurende gereorganiseer en gefuseer wat de aandacht afleidt en goudgeld kost
- De genadeloze bureaucratie van departement en schoolbesturen
- De lumpsum-financiering die schoolbesturen veel te veel ruimte geeft om het geld niet voor het onderwijs aan te wenden.

Als dat allemaal is opgelost, beleggen we een protestbijeenkomst tegen de taalgids van het LAKS, als laatst overgebleven misstand in het voortgezet onderwijs.

Paul Verburgt *publiceert wekelijks in Wynia's Week, over politiek en maatschappij.*

Coen de Jong *schreef* ***'Wokeland'*** *– over waar woke wèl echt toesloeg on Nederland. 'Wokeland' is overal te koop, zoals ook in de* ***winkel van Wynia's Week*****.**

Wynia's Week *verschijnt 104 keer per jaar met even onafhankelijke als broodnodige berichtgeving. De donateurs maken dat mogelijk.* ***Doet u mee?*** *Hartelijk dank!*